

Onbedoelde zwangerschap

- Programma
- Doelen
- Benodigdheden
- Introductie
- Opdracht 1 *Onbedoeld zwanger: wat nu?*
- Opdracht 2 *Onbedoeld zwanger: wat kies je?*
- Afronding van de les
- Bijlagen 1 t/m 3

Onbedoelde zwangerschap

PROGRAMMA

Deze les bevat twee opdrachten:

- 1 In opdracht 1 bespreekt u aan de hand van een filmpje met de studenten wat zij kunnen doen als zij of hun vriendin denken zwanger te zijn.
- 2 In opdracht 2 bespreken studenten aan de hand van scenario's hoe je een weloverwogen keuze kunt maken bij onbedoelde zwangerschap en welke hulp er is.

TIP: Afhankelijk van de klas kan deze les veel losmaken. Er kunnen in de klas studenten zitten die zelf ervaring hebben met onbedoelde zwangerschap, abortus of jong vader of moeder worden. Ook de opvattingen, waarden en normen over het wel of niet afbreken van een zwangerschap kunnen verschillen. Informeer de studieloopbaanbegeleider, schoolmaatschappelijk werker of zorgcoördinator dat u deze les gaat geven. Houd tijdens de les in de gaten of studenten moeite hebben met de opdrachten of het onderwerp. Bied (voorafgaand aan de les) aan dat studenten langs kunnen komen om persoonlijk hierover door te praten of verwijs ze door naar de studieloopbaanbegeleider, de schoolmaatschappelijk werker of de zorgcoördinator.

Doelen

Het doel is dat studenten aan het einde van de les:

- Weten hoe je onbedoeld zwanger kunt raken en wat signalen zijn van een zwangerschap.
- Weten wat te doen als een meisje over tijd is.
- Weten welke keuzeopties er zijn bij onbedoelde zwangerschap (abortus/pleegzorg/adoptie/kind krijgen).
- Erkennen dat het voor henzelf belangrijk is om onbedoelde zwangerschap en jong ouderschap te voorkomen.
- Kennen de voor- en nadelen voor de korte en lange termijn van de verschillende keuzeopties bij onbedoelde zwangerschap.
- Weten dat het belangrijk is om een zorgvuldig besluit te nemen bij onbedoelde zwangerschap.
- Beseffen dat je zelf de regie hebt over je leven en dat je (samen met je partner) hierin een weloverwogen keuze kunt maken.
- Beseffen dat iedereen anders kan denken over de beste keuze bij een onbedoelde zwangerschap en hier respect voor hebben.
- Kunnen uitleggen waar je terecht kunt voor advies, hulp en ondersteuning bij een onbedoelde zwangerschap.
- Weten hoe ze aan betrouwbare informatie over onbedoelde zwangerschap en de keuzeopties kunnen komen (Sense, Fiom, GGD, huisarts, SANL/Rutgers).

BENODIGDHEDEN

- Deze lesbrief.
- PC met beamer/digibord en internetverbinding.
- **Bijlagen 1 t/m 3** geprint per student.
- Voor elke student een geprint overzicht van organisaties en websites met betrekking tot seksuele gezondheid (zie Inleiding (blz. 7 en 8)).
- Filmpjes 'Zwanger...en dan' op www.langlevedeliefde.nl.

INTRODUCTIE

1 Korte terugblik op de vorige les

"De vorige les ging over het hebben van een kinderwens en over de verantwoordelijkheid van (aanstaande) ouders. We hebben het gehad over wat een kind nodig heeft en wat er zou veranderen in je leven als je een kind zou krijgen. Tot slot hebben we een filmpje over een jonge moeder en jonge vader bekeken en gesproken over de voor- en nadelen van jong ouderschap. Kan iemand vertellen wat hij of zij speciaal heeft onthouden of het belangrijkste vond van deze les?"

2 Korte introductie en programma van deze les

"In deze les gaan we het hebben over onbedoelde zwangerschap. In Nederland raken er elk jaar jonge vrouwen ongepland zwanger¹. Dat zorgt vaak voor stress en lastige keuzen. Misschien heb jij je zelf ook wel eens zorgen gemaakt dat je zwanger was of dat je iemand hebt zwanger gemaakt. We gaan kijken naar hoe iemand onbedoeld zwanger kan raken, hoe je dit kunt voorkomen en wat je kunt doen als je onbedoeld zwanger wordt."

3 Afspraken

Maak afspraken om een veilige sfeer te creëren (zie in de inleiding (blz. 6) de 'Algemene informatie en randvoorwaarden' voor mogelijke afspraken).

U kunt de klas zelf laten bepalen wat zij nodig hebben om veilig over dit onderwerp te kunnen praten. Daardoor voelen ze zich meer betrokken bij de afspraken en zullen ze elkaar er gemakkelijker op kunnen aanspreken. Bovendien kunt u als docent ook makkelijker terugrijpen naar de door henzelf gemaakte afspraken.

¹ Graaf, H. de, Borne, M. van den, Nikkelen, S., Twisk, D., & Meijer, S. (2017). Seks onder je 25e: Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2017. Delft: Eburon.

25 MIN **Opdracht 1**
ONBEDOELD
ZWANGER: WAT NU?

In deze opdracht gaat u met de studenten bespreken wat je kunt doen als je denkt dat je zelf zwanger bent of je vriendin zwanger is.

Doelen

- Studenten weten hoe je onbedoeld zwanger kunt raken en wat signalen zijn van een zwangerschap.
- Studenten weten wat te doen als een meisje over tijd is.
- Studenten weten welke keuzeopties er zijn bij onbedoelde zwangerschap (abortus/pleegzorg/adoptie/kind krijgen).

Stappen

1 Leg uit

In deze opdracht gaan we bespreken wat je kunt doen als je denkt dat je zelf zwanger bent of je vriendin zwanger is.

2 Klassikale inventarisatie

Laat de studenten oorzaken noemen waarom iemand onbedoeld zwanger kan raken. Schrijf deze op een bord of flip-over. Vergelijk de antwoorden met de voorbeelden die in de PowerPointpresentatie van de les zijn genoemd.

Voorbeelden kunnen zijn:

- Niet goed voorbereid zijn op seks (bijvoorbeeld: de eerste keer seks kwam onverwacht of geen gebruik van anticonceptie).
- Geen morning-afterpil gebruikt na onveilige seks.
- Iemand denkt dat de kans om zwanger te worden klein is.
- Anticonceptie is niet goed gebruikt (bijvoorbeeld: de pil vergeten of het condoom scheurde).
- Niet weerbaar zijn (bijvoorbeeld niet durven zeggen dat je aan de anticonceptie wil of de ander niet kunnen overtuigen van condoomgebruik).
- Zelf geen condoom willen gebruiken.
- Gedwongen seks.
- Onder invloed van drank of drugs geen condooms gebruiken.

3 Film kijken: What's up Sally?

De film is te vinden op www.canyoufixit.sense.info en heet 'Whats up Sally?'. Kies voor Sally en grijp nergens in tijdens het filmpje.

Stel vervolgens de volgende vragen:

- Wat vinden jullie van het filmpje?
- Wat er gebeurde er in de film en wat ging er mis?
- Welke opties heeft Sally nu?
- Bij wie zou Sally om hulp kunnen vragen?
- Vinden jullie dat Sally het haar vriend moet laten weten?
- Waar zou Sally meer informatie kunnen vinden?
(Sense.info, Sense-spreekuur, Fiom, GGD, huisarts).

Kijk het filmpje nogmaals en grijp dan in door twee keer op de rode knipperende 'fix it-knop' te drukken. Beslis samen met de groep voor welke antwoorden jullie kiezen.

Benadruk: "Als je onveilige seks hebt gehad, bv. geen condoom of anticonceptie gebruikt, of het condoom is gescheurd of afgegleden, wacht dan niet af tot je ongesteld wordt, maar kom gelijk in actie. Doe de morning-after test op www.sense.info en neem bijvoorbeeld de morning-afterpil of laat een koperspiraaltje plaatsen. Dit hebben we in de les over anticonceptie al uitgebreid besproken."

4 In tweetallen vragen beantwoorden

Deel **bijlage 1** uit per tweetal studenten en laat ze samen de vragen beantwoorden. Als ze iets niet weten kunnen ze de informatie opzoeken op www.sense.info of op www.zanzu.nl. Behandel de vragen vervolgens klassikaal en laat steeds een groepje het antwoord geven. Vul aan waar nodig.

- 'Hoe kan een meisje merken dat ze zwanger is?'
Ze wordt niet ongesteld of verliest maar een klein beetje bloed, ze is misselijk, heeft gespannen borsten, is sneller moe. Sommige vrouwen hebben helemaal geen last van klachten. Sommigen ontdekken het pas veel later of ontkennen liever dat ze zwanger zijn.
- 'Wat moet je doen als je denkt dat je zwanger bent of als je vriendin zwanger is?'
Doe zo snel mogelijk een zwangerschapstest. Dit kan vanaf de eerste dag dat je/je vriendin ongesteld had moeten worden. Dus vanaf de eerste dag dat je overtijd bent. De test kun je gemakkelijk zelf uitvoeren. Lees eerst de bijsluiter. Dan weet je zeker dat je de verschillende stappen in de juiste volgorde uitvoert. Je houdt een teststrip enkele seconden in jouw eigen urine (straal), het liefst in ochtendurine. Na enkele minuten is het testresultaat zichtbaar. Kijk goed op de gebruiksaanwijzing. Als het nog niet duidelijk is ga dan naar je huisarts en laat daar (gratis) een zwangerschapstest doen.
- 'Waar kun je een zwangerschapstest halen?'
 - Je kunt een zwangerschapstest kopen bij de apotheek of drogist.
 - Je kunt een gratis zwangerschapstest laten uitvoeren bij je huisarts of een Sense-spreekuur.
 - Je kunt ook een test kopen via internet. Kijk bijvoorbeeld op www.zwangerschapstest.nu.

5 Klassikale inventarisatie

Vraag de klas: 'Wat kun je doen als je zwanger bent?' Inventariseer de mogelijkheden en vul aan met de opties die hiernaast beschreven worden. Vraag vervolgens door (gebruik hierbij **bijlage 2**).

• Optie 1: De zwangerschap stoppen Het meisje laat de zwangerschap afbreken

Abortus

Bij een abortus wordt gekozen om een zwangerschap te stoppen. Een meisje krijgt 5 dagen de tijd om na te denken als ze langer dan 7 weken zwanger is. Dit is wettelijk verplicht. Is ze minder dan 7 weken zwanger? Dan heet het geen abortus maar een overtijdbehandeling. Ze hoeft dan geen 5 dagen de tijd te nemen om na te denken. In Nederland kan een abortus tot 22 weken zwangerschap worden uitgevoerd. Voor meisjes die jonger zijn dan 16 jaar is toestemming van de ouders nodig om een abortus uit te voeren. Ze kan kiezen voor een behandeling in een abortuskliniek of in een ziekenhuis.

• Optie 2: Zwanger blijven en een kind krijgen

Kind zelf opvoeden

Zij gaat het kind zelf of samen met haar partner opvoeden. Er komt veel bij kijken. Je dagelijkse leven verandert enorm. Je moet gezond gaan leven (niet meer roken en drinken) en bij de geboorte ook van alles regelen voor je kind en jezelf.

Pleeggezin

Na de bevalling groeit het kind op in een pleeggezin. Dit is een familie die voor je kind zorgt. Dit kan ook tijdelijk zijn, tot de ouders er zelf voor kunnen zorgen.

Adoptie

Na de geboorte krijgt het kind andere ouders. Deze ouders voeden het kind op. De biologische ouders krijgen 3 maanden bedenktijd na de geboorte of ze echt willen kiezen voor adoptie.

Vraag de klas: Waar zou jij voor kiezen als jij nu zwanger zou zijn of een meisje zwanger hebt gemaakt? Wat zou jij beslist niet kiezen en wat zijn jouw redenen.

Voorbeelden die genoemd kunnen worden zijn:

- Vanuit de cultuur of het geloof geen abortus willen.
- Ongehuwd moeder worden kan taboe zijn in een familie/cultuur/geloof.
- Zelf nog niet toe zijn aan een kind krijgen.
- Een kind nog niet kunnen bieden wat het nodig heeft.
- Etc.

6 Rond deze opdracht af

Ga na of de studenten nog vragen hebben.

² Kennisdossier Afstand ter Adoptie (2016). Fiom, www.fiom.nl

Opdracht 2

20 – 30 MIN

ONBEDOELD ZWANGER: WAT KIES JE?

In deze opdracht gaan de studenten aan de hand van scenario's bespreken hoe je een weloverwogen keuze kunt maken als je onbedoeld zwanger wordt.

Doelen

- Studenten erkennen dat het voor henzelf belangrijk is om onbedoelde zwangerschap en jong ouderschap te voorkomen.
- Studenten kennen de voor- en nadelen voor de korte en lange termijn van de verschillende keuzeopties bij onbedoelde zwangerschap.
- Studenten weten dat het belangrijk is om een zorgvuldig besluit te nemen bij onbedoelde zwangerschap.
- Studenten beseffen dat je zelf de regie hebt over je leven en dat je (samen met je partner) hierin een weloverwogen keuze kunt maken.
- Studenten beseffen dat iedereen anders kan denken over de beste keuze bij een onbedoelde zwangerschap en hebben hier respect voor.
- Studenten kunnen uitleggen waar je terecht kunt voor advies, hulp en ondersteuning bij een onbedoelde zwangerschap.
- Studenten weten hoe ze aan betrouwbare informatie over onbedoelde zwangerschap en de keuzeopties kunnen komen (Sense, Fiom, GGD, huisarts).

Stappen

1 Leg uit

"In deze opdracht gaan we een paar ervaringen van andere jongeren bespreken. Wij gaan bespreken hoe zij een keuze kunnen maken die bij hen past. Dat verschilt per persoon en situatie."

Deel **bijlage 2** uit onder de studenten. Dit is achtergrondinformatie die de studenten gebruiken bij de opdracht.

Deel vervolgens **bijlage 3** uit. Laat de studenten tweetal-ten vormen. Laat ieder tweetal een ander scenario doorlezen. Laat de studenten samen overleggen: wat zou deze jongere kiezen? Wat zijn de voor- en nadelen van het kind houden of kiezen voor abortus voor deze persoon?

2 Scenario kiezen en schema invullen

Teken onderstaand schema op een bord of een flip-over:

ZWANGERSCHAP UITDRAGEN		ABORTUS	
VOORDELEN	NADELEN	VOORDELEN	NADELEN

Lees vervolgens aan de klas één voor één de verschillende scenario's voor van **bijlage 3**. Laat het tweetal die het scenario heeft doorgenomen de voor- en nadelen van beide opties op te noemen. Vraag of de rest van de studenten nog aanvullingen hebben. Vul na ieder scenario het schema aan met de klas.

ZWANGERSCHAP UITDRAGEN		ABORTUS	
VOORDELEN	NADELEN	VOORDELEN	NADELEN
moeder worden	minder vrijheid voor andere plannen/dromen	niet meer zwanger	bang voor de behandeling
zwangerschap meemaken	bang voor de zwangerschap en bevalling	kan opleiding afmaken zonder onderbreking, geen twijfel meer	leeg gevoel
liefde voor je kind en van je kind	bang dat kind opgroeit zonder vader	niemand hoeft het te weten, is anoniem en gratis (bv. partner/vader van het kind, ouders, familie)	later spijt?
	bang voor reacties omgeving (bv. verstoting door familie, druk van partner)		tegen eigen principes (bv. vanwege geloof) of onder druk van anderen
	angst dat je niet goed voor je kind kunt zorgen		angst dat anderen erachter komen
	je moet stoppen met roken en drinken en andere leefstijl hebben		

Voorbeeld van een ingevuld schema

3 Filmpjes kijken over twee verschillende situaties

Bekijk samen met de studenten de filmpjes van Zinzi en Vinay. De filmpjes zijn te vinden op www.langlevedeliefde.nl onder mbo entreeopleidingen, les Onbedoelde zwangerschap. De filmpjes zijn te bekijken door het wachtwoord **LLLentree** in te vullen.

Bekijk eerst het filmpje van Zinzi en stel de studenten de volgende vragen:

- Wat vonden jullie van het verhaal van Zinzi?
- Welke keuze heeft zij gemaakt? Waarom heeft zij deze keuze gemaakt?
- Staat zij nog achter haar keuze?

Bekijk vervolgens het filmpje van Vinay en stel de studenten de volgende vragen:

- Wat vonden jullie van het verhaal van Vinay?
- Welke keuze hebben hij en zijn vriendin gemaakt? Waarom hebben zij deze keuze gemaakt?
- Staat hij nog achter hun keuze?

4 Nabespreking

- In het filmpje van Vinay wilden hij en zijn vriendin beiden graag een kind. Maar wat als je er niet hetzelfde over denkt? Vraag aan de studenten:

- Welke rol heeft de vader in de beslissing over de zwangerschap?
- Wie maakt de uiteindelijke keuze?

Licht toe: "Voor een partner staat het leven ook op zijn kop. Er zijn misschien twijfels of je wel vader wilt worden. Of wat je allemaal moet regelen voor de toekomst. Steeds meer jongens en mannen geven aan betrokken te willen worden bij de beslissing over het voortzetten of afbreken van de zwangerschap. Als het lukt om samen het besluit te nemen is dat natuurlijk mooi. Zeker als de relatie blijft bestaan."

Benadruk ten slotte onderstaande punten:

- "Als je onbedoeld zwanger bent, moet je in korte tijd, al dan niet samen met je (ex-)partner of met andere voor jou belangrijke mensen, ingrijpende beslissingen nemen. Een keuze maken is moeilijk. Wat zijn je omstandigheden, wat is belangrijk en wat past bij jou? Dit is voor iedereen verschillend. Het is belangrijk om de ander hierop niet te veroordelen."
- "Wat je ook kiest, de zwangerschap afbreken of de zwangerschap uitdragen en het kind al dan niet zelf opvoeden, de beslissing die je neemt is definitief. Je kunt het niet terugdraaien. Daarom is het heel belangrijk om alles goed op een rijtje te zetten en alle mogelijkheden goed af te wegen vóór je een besluit neemt."
- "Zoek mensen die jou/jullie erbij kunnen helpen. Bijvoorbeeld je ouders, ouders van je partner, broers, zussen, vriendinnen, vrienden. Het kan eng zijn om het te vertellen. Bereid het gesprek eventueel voor met je vriendin of met iemand met wie je goed kan praten. Geef mensen de tijd om aan het idee te wennen. "
- "Zoek professionele steun en hulp bij je beslissing, bv. als je de zwangerschap nog even geheim wilt houden en er daardoor met niemand over kan praten. Of als je samen met je partner advies of hulp wilt. Ga dan naar je huisarts, je studieloopbaanbegeleider/vertrouwenspersoon op school, Sense, Fiom, het Algemeen Maatschappelijk Werk of het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) bij jou in de buurt. "
- "Ook na de abortus kun je hulp krijgen. Al stond en sta je achter je beslissing, toch kan het soms moeilijk zijn. Fiom kan je helpen bij het verwerken, alleen of in een groep. "

Tot slot: Benadruk dat áls studenten in zo'n situatie terecht komen, ze zich niet onder druk moeten laten zetten door anderen. Het is belangrijk dat het hun eigen besluit is. Zij zullen zélf met hun besluit moeten leven. Wil je niet in zo'n situatie terecht komen, gebruik dan anticonceptie.

5 Rond de opdracht af. Zijn er nog vragen?

AFRONDING

- Samenvatting: “In deze les hebben we het gehad over hoe je een zwangerschap kunt herkennen. Ook hebben we gekeken welke opties er zijn als iemand onbedoeld zwanger is. Het is belangrijk om een keuze te maken waar je achter staat.”
- Zijn er nog vragen? Probeer die samen te beantwoorden of verwijs naar:
 - www.zwangerwatnu.nl
 - www.sense.info/zwanger/zwanger-en-dan

Suggesties voor toetsing of portfolio opdracht

U kunt de studenten vragen **bijlage 4** in te vullen met de voor- en nadelen van de optie die zij zouden kiezen bij een onbedoelde zwangerschap, gezien vanuit hun persoonlijke situatie nu.

BIJLAGEN
Onbedoelde
zwanger-
schap

Onbedoelde zwangerschap

BIJLAGE

1

Vragen over zwangerschap

ZWANGERSCHAP, WAT WEET JIJ HIEROVER?

1 Hoe kan een meisje merken dat ze zwanger is?
Noem 3 kenmerken:

1.

.....

.....

2.

.....

.....

3.

.....

.....

2 Wat moet je doen als je denkt dat je zwanger bent
of als je vriendin zwanger is?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 Waar kun je een zwangerschapstest halen?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Onbedoelde zwangerschap

BIJLAGE

2

Mogelijkheden bij onbedoelde zwangerschap

WAT DOE JE ALS JE ZWANGER BENT?

DE ZWANGERSCHAP STOPPEN

OPTIE

1

ABORTUS

Bij een abortus kies je om een zwangerschap te stoppen. Een meisje krijgt 5 dagen de tijd om na te denken als ze langer dan 7 weken zwanger bent. Dit is wettelijk verplicht. Is zij minder dan 7 weken zwanger? Dan heet het geen abortus maar een overtijdbehandeling. Ze hoeft dan geen 5 dagen de tijd te nemen om na te denken. In Nederland kan een abortus tot 22 weken zwangerschap worden uitgevoerd. Voor meisjes die jonger zijn dan 16 jaar is toestemming van de ouders nodig om een abortus uit te voeren. Ze kan kiezen voor een behandeling in een abortuskliniek of in een ziekenhuis.

OPTIE

2

ZWANGER BLIJVEN EN EEN KIND KRIJGEN

KIND ZELF OPVOEDEN

Zij gaat het kind zelf of samen met haar partner opvoeden (soms kan familie helpen). Er komt veel bij kijken. Je dagelijkse leven verandert enorm. Je moet gezond gaan leven (niet meer roken en drinken) en bij de geboorte ook van alles regelen voor je kind en jezelf.

PLEEGGEZIN

Na de bevalling groeit het kind op in een pleeggezin. Dit is een familie die voor je kind zorgt. Dit kan ook tijdelijk zijn, tot de ouders er zelf voor kunnen zorgen.

ADOPTIE

Na de geboorte krijgt het kind andere ouders. Deze ouders voeden het kind op. De biologische ouders krijgen na de geboorte 3 maanden bedenk-tijd of ze echt willen kiezen voor adoptie.

MEER INFORMATIE

www.zwangerwatnu.nl

www.sense.info/zwanger/zwanger-en-dan

BIJLAGE
3**Onbedoelde zwangerschap****Zwanger... en dan?****WELKE SCENARIO KIES JIJ?****Kies één van onderstaande scenario's.**

RICARDO 17 JAAR: 'Ik snap niet hoe het kan, maar ze is zwanger. Ik dacht eerst: dat is niet mijn probleem! Dan had ze maar moeten zorgen dat ze niet zwanger werd. We hebben maar twee

keer seks gehad en ik heb geen relatie met haar. Maar stel dat ze zwanger wil blijven? Dan loopt er straks een kind van me rond! Word ik opeens vader! Dat wil ik niet. Wat nu?'

IRIS 18 JAAR: 'Ik ben zwanger! Ik weet al heel lang dat ik kinderen wil, maar nu eigenlijk nog niet! Ik ben nog zo jong en ik wil zelf nog zoveel dingen doen. Diploma halen, een leuke baan zoeken, lekker uitgaan met mijn vriendinnen. Ik vind dat een kind een goede start moet hebben. Dan moet je zelf stabiel zijn en je relatie ook. Nee, ik wil eerst nog zelf wat uitrazen voor ik moeder word. Als ik een paar jaar ouder was, dan was het anders.'

AISHA 18 JAAR: 'Zwanger! Het is een ramp als mijn ouders erachter komen. Mijn vriend zei dat ik van de eerste keer niet zwanger kon worden.

Ik kan niet vertellen dat ik zwanger ben.

De schande! Mijn vader zal ontzettend kwaad worden. Ik moet er niet aan denken. Wat nu?'

RUBEN 23 JAAR: 'Naomi vertelde dat ze zwanger is! We hebben al 2 kleine kinderen, weet je wel hoe druk dat is en wat het kost?! Nog een derde erbij, ik zou niet weten hoe we dat rond moeten

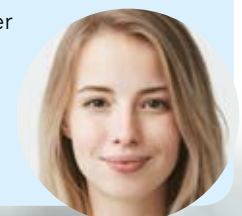
krijgen. En dan blijft er helemaal geen tijd over om mijn opleiding af te maken. Maar ja, Naomi moet er ook niet aan denken om het weg te laten halen. Wat nu?'

MO 21 JAAR: 'Zwanger van de eerste keer! Dat geloof je toch niet, man! Maar ja, vruchtbaar zaad zeker! En nu? Haar familie ziet ons aankomen!

En meteen trouwen, daar moet ik niet aan denken.'

SOPHIE 22 JAAR: 'Zwanger! Dat komt vast omdat ik de pil wel eens vergeet door al dat geruzie. Het is net uit met mijn vriend. Het ging echt niet meer. Maar wat moet ik nu? Moet ik het hem vertellen? Het lukte al niet met z'n tweeën, laat staan met een baby erbij. Ik moet er niet aan denken om samen met hem een kind te hebben! Maar alleen opvoeden? Zal ik een abortus laten doen?'

Onbedoelde zwangerschap

BIJLAGE

4

OVERZICHT VOOR- EN NADELEN

ABORTUS	nadelen				
	voordelen				
ADOPTIE	nadelen				
	voordelen				
PLEEGGEZIN	nadelen				
	voordelen				
ZELF OPVOEDEN	nadelen				
	voordelen				